

خون خدا

مروری بر شرح زیارت عاشورا

علی نقی جانی (عین.صاد)

www.ketab.ir

صفائی حائری، علی، ۱۳۳۰ - ۱۳۷۸، زیارتنامه عاشورا، شرح	سرشناسه: عنوان قرار دادی:
*Tenth of muharran prayer	عنوان و نام پدیدآور:
خون خدا: مروری بر شرح زیارت عاشورا / علی صفايي حائری (عین-صاد).	مشخصات نشر:
قم، لیله القدر، انتشارات ذکرا، ۱۴۰۲.	مشخصات ظاهری:
فصلی	وضعیت فهرست‌نویسی:
مروری بر شرح زیارت عاشورا	عنوان دیگر:
زیارتنامه عاشورا، تفسیر	موضوع:
Tenth of muharran prayer, interpretation, etc	موضوع:
و... و... ۱۳۳۰ - ۱۳۳۰	موضوع:
صفائی حائری، علی، ۱۳۳۰ - ۱۳۳۰	موضوع:
عاشورا	موضوع:
Tenth of Muharram	موضوع:
امامت	رده بندی کنگره:
Imamate	رده بندی دیویی:
BP۲۷۱/۶۰۴۲۲	شماره کتابشناسی ملی:
۲۹۷/۷۷۷	شابک:
۹۲۴۰۶۵۹	
۹۷۸-۶۱۲-۹۳۸۱۲-۰-۵	

خون خدا

علی صفايي حائری (عین-صاد)

■ چاپ دوم: ۱۴۰۲

■ چاپ: مؤسسه بوستان کتاب

■ شمارگان: ۵۰۰۰

■ تلفن مرکز فروش: ۰۲۵-۳۷۷۱۲۳۲۸ / ۰۲۴-۹۱۳۷۴۶۱

■ همه حقوق این اثر متعلق به ناشر است

انتشارات لیله القدر
۰۲۵-۳۷۷۱۲۳۲۸

انتشارات ذکرا
۰۲۱-۸۶۰۴۵۷۸۰

www.einsad.ir

@ali.safaeihaeri

@einsad

فهرست

۷ مقدمه ناشر

مقدمه

بخش اول: مروری بر زیارت عاشورا

- ۱۷ سلام
- ۱۸ لعن
- ۱۹ معیار سلام و لعن
- ۲۰ عظمت مصیبت
- ۲۱ خون خواهی
- ۲۱ تقرب‌ها
- ۲۲ سؤال‌ها
- ۲۲ عاشورای اموی
- ۲۳ لعن و سلام پایانی
- ۲۳ شکر در مصائب

بخش دوم: معرفی عاشورا

- ۲۸ عاشورا در نگاه شیعی
- ۲۸ از بُعد تاریخی و تحلیلی
- ۲۸ از بُعد عاطفی

۲۹	از بُعد عرفانی
۲۹	از بُعد اضطرار به ولی
۳۳	حقیقت لعن
۳۵	مراتب مصیبت
۳۶	برخورد با مصیبت
۴۰	عاشورا در نگاه اموی

بخش سوم: خواسته‌ها و سؤال‌ها

۴۸	وجاهت
۴۹	معیت
۵۰	زمینه‌های معیت و همراهی
۵۶	گرامت‌های معیت با ولی
۶۰	قدم صدق
۶۱	مقام محمود
۶۴	خون خواهی
۶۹	عطا و اجر
۷۰	زندگی و مرگ محمد و آل محمد
۷۲	مختصات این زندگی و مرگ
۷۲	۱. در شکل و مبنا و مقصد
۷۵	۲. در بهره‌مندی و لذت آگاهانه

مروری کلی

خاتمه

۹۱	ذکری از مصیبت ثارالله
۹۹	نجوای عاشقانه

مقدمه ناشر

آنجا که از همه ناامید می شویم، اگر نقطه روشن و کورسوی امید و وجود داشته باشد، قطعاً آستان حسین علیه السلام است. همین است که حسین کشتی نجات همه امت است و آن کس که همگان او را پس می زنند، باز این حسین است که او را سوار می کند و به ساحل نجات می رساند. او ما را رها نمی کند، اما اگر ما قدر او را ندانیم و نفهمیم حسین خون خداست و اگر عظمت او و حق او بر خود را نشناسیم، چه بسا که ما او را رها کنیم؛ چنان که کرده ایم!

ولی باز این اولیای دین هستند که دست ما را می گیرند و خود را به واسطه زیارت نامه هایشان به ما می شناسانند. و چه زیباست که ما در قالب زیارت ایشان، عظمت آنان و عمق احتیاج خود به ایشان را درک می کنیم و با ایشان انس می گیریم؛ آن قدر مأنوس می شویم که از آنان می شویم و در بیت و خانه شان وارد می شویم.

بی گمان زیارت عاشورا یکی از کلیدهای ورود به این خانه سراسر نور و ابتهاج است؛ به شرط آنکه سلامان به حضرتش، سلام عادت نباشد؛ بلکه با پشتوانه معرفت و شناخت، به محضرشان نزدیک شویم.

استاد علی صفایی حائری در این کتاب از رهگذر مروری بر زیارت عاشورا، چنین پشتوانه ای را برای ما به ارمغان آورده است.

کتاب پیش رو، تنظیم شده سه سخنرانی استاد در محرم سال ۱۴۰۴ قمری (۱۳۶۲ شمسی) به همراه چند یادداشت پراکنده در این باره از ایشان است. استاد در این سخنرانی‌ها پس از مروری بر کلیات این زیارت، نگاه شیعه و مخالفان ایشان به جایگاه و عظمت ولایت را تبیین کرده و در نهایت، خواسته‌ها و دعا‌های مطرح شده در این زیارت را بررسی می‌کنند.

زیارت عاشورا در منظومه فکری استاد صفایی حائری جایگاه ویژه‌ای دارد؛ چنان‌که در جای جای آثار خود بدان اشاره کرده‌اند. از همین رو در این کتاب نیز سعی شده نکات مربوط به زیارت عاشورا که در آثار پراکنده است، در پانویس‌ها انتقال یابد. همچنین فقرات زیارت عاشورا که در متن کتاب آمده، عمدتاً در پانویس ترجمه شده است، ولی دیگر منبع آن به علت پرهیز از تکرار، ذکر نشده است.

پانویس‌ها در این کتاب همگی از منابع معتبر است و در آنها کارهای زیر انجام شده است:

۱. ابهام‌زدایی از برخی عبارات‌ها که به سبب تطبیق صورت گرفته است؛ توضیح مختصر عبارت‌ها و ارجاع به دیگر کتاب‌های استاد صفایی حائری.
۲. ذکر آدرس آیات قرآن و منبع روایات و ترجمه آنها، در صورتی که ترجمه کامل آنها در متن نیامده باشد. این مطالب نیز تنها در پانویس آمده است. بنابراین ترجمه‌های موجود در متن، به نویسنده تعلق دارد.

امید است با انتقادات و پیشنهادات سازنده شما مخاطبین ارجمند، توفیق هرچه بیشتر نشر معارف اسلامی را داشته باشیم.

مقدمه

www.ketab.ir

«السَّلَامُ عَلَى الْحُسَيْنِ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَعَلَى أَوْلَادِ الْحُسَيْنِ وَعَلَى أَصْحَابِ الْحُسَيْنِ.»
در ذهنم بود که هم به جهت آمادگی بیشتر برای کسانی که می‌خواهند احیا داشته
باشند و بیدار بمانند،^۱ هم برای کسانی که می‌خواهند برای فردایشان برنامه‌ریزی
داشته باشند، یک مروری بر زیارت عاشورا بشود. برای این منظور چند مسئله باید
بررسی شود:

یک مسئله، مرور کل دعاست.
مسئله بعد، معرفی عاشورا است. به نظر من دیدگاه در مورد عاشورا مطرح
است که خود به تنهایی یک بحث مجزا است: عاشورا در بینش شیعی و عاشورا در
بینش اموی. در بینش شیعی، عاشورا این‌گونه مطرح می‌شود: «عَظَمْتَ مُصِيبَتَكَ
فِي السَّمَاوَاتِ عَلَى جَمِيعِ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ»؛^۲ «وَجَلَّتْ وَعَظَمْتَ الْمُصِيبَةَ بِكَ عَلَيْنَا وَعَلَى
جَمِيعِ أَهْلِ الْإِسْلَامِ»؛^۳ و «عَظَمَ مُصَابِي بِكُمْ»؛^۴ از طرف دیگر، در دیدگاه دیگران، روز
عاشورا چنین روزی است: «إِنَّ هَذَا يَوْمٌ تَبَرَّكَتْ بِهِ بَنُو أَمِيَّةٍ وَأَبْنُ آكِلَةِ الْأَكْبَادِ،

۱. احتمالاً این سخنرانی در شب عاشورای سال ۱۴۰۴ قمری (۱۳۶۲ شمسی) ایراد گردیده است.

۲. «مصیبت تو در آسمان‌ها بر جمیع اهل سماوات بزرگ و سخت و دشوار است.»

۳. «مصیبتی که بر تو وارد شد، بر ما و جمیع اهل اسلام بزرگ است و گران.»

۴. «بزرگ است مصیبتی که به سبب شما بر من وارد شده است.»

اللَّعِينُ ابْنُ اللَّعِينِ»^۱

این دو نگاه، یک بحث مستقل است که پرداختن به آن ممکن است وقت بیشتری بگیرد، اما اگر توضیح این دو دیدگاه، با توجه به خود زیارت عاشورا باشد، به نظر می‌رسد که مؤثرتر و مفیدتر است و سرنخی است برای تحقیقات بعدی خود ما. مسئله دیگر، سؤال‌ها و خواسته‌هایی است که در این دعا مطرح است که با «فَأَسْأَلُ اللَّهَ» شروع می‌شود:

«فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَنِي مَعَكُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»: ^۲ معیت.

«أَنْ يَنْبِتَ لِي عِنْدَكُمْ قَدَمَ صِدْقٍ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»: ^۳ قدم صدق.

«أَسْأَلُهُ أَنْ يَبْلَغَنِي الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ»: ^۴ مقام محمود.

«أَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ تَارِي»: ^۵ خون خواهی.

«أَنْ يَعْطِيَنِي بِمُصَابِي بِكُمْ أَفْضَلَ مِنْ مُصَابِي بِمُصِيبَتِهِ»: ^۶ اجر و عطا، که اشاره به این آیه است: «وَلَنْبَلُونَكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَرَقَبَتِي مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالشَّمَرَاتِ وَبَسِّرِ الصَّابِرِينَ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ» ^۷ «وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ» ^۸.

۱. «این روز روزی است که بنی امیه و پسر آن زن جگرخوار (هند) و یزید لعین، پسر معاویه ملعون، آن را مبارک دانستند».

۲. «از خداوند می‌خواهم که... مرا در دنیا و آخرت، با شما قرار دهد».

۳. «در دنیا و آخرت، به قدم صدق، نزد شما مرا ثابت قدم بدارد».

۴. «از او می‌خواهم که مرا به مقام محمود و پسندیده شما در نزد خداوند برساند».

۵. «روزی ام کند خون خواهی مرا».

۶. «به وسیله مصیبتی که از ناحیه شما به من رسیده، بهترین پاداشی را که به مصیبت زده‌ای می‌دهد، به من نیز عطا کند».

۷. «و قطعاً شما را به چیزی از [قبیل] ترس و گرسنگی، و گاهشی در اموال و جان‌ها و محصولات می‌آزماییم؛ و مزده ده شکیبایان را؛ همان کسانی که چون بلا و آسبیبی به آنان رسد، گویند: ما برای خداییم و یقیناً به سوی او بازمی‌گردیم. آنان اند که درودها و رحمتی از سوی پروردگارشان برایشان است و آنان اند که هدایت یافته‌اند.» بقره، ۱۵۵-۱۵۷.

یک خواسته دیگر که در همین آیه هم به آن اشاره شده، این است که خدا در مقام و موقعیتی که در آن هستیم، به من برکت و رحمت عنایت کند: «اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي فِي مَقَامِي هَذَا مِمَّنْ تَنَالُهُ مِنْكَ صَلَوَاتٌ وَرَحْمَةٌ وَمَغْفِرَةٌ»^۱

خواسته بعد هم، زندگی و مرگ محمد و آل محمد است: «اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَحْيَايَ مَحْيَا مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَمَمَاتِي مَمَاتَ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ»^۲

پس خواسته‌ها و سؤال‌هایی که بر آنها تأکید شده، معیت، قدم صدق، مقام محمود، خون خواهی، عطا بر مصیبت، و حیات و مرگ محمد و آل محمد است. و طرح عاشورا در بینش شیعی و غیرشیعی و تفاوت‌هایشان هم یک بحث مستقل است که ان شاء الله در موردش صحبت می‌شود.

اینها مسائلی است که اگر به آنها توجه شود، زیارت عاشورا اهمیتی خاص، و عمق و غنا پیدا می‌کند. البته درباره زیارت عاشورا گاه‌گاهی صحبت کرده‌ایم.^۳ حال اگر مجموعه این صحبت‌ها پیوسته و در ارتباط با هم بررسی شود، دید پخته‌تری به انسان می‌دهد.

۱. «خدایا! مرا در این مقام که هستیم، از کسانی قرار بده که درود و رحمت و مغفرتت شامل حال آنهاست.»

۲. «خدایا! زندگی و مرگ مرا زندگی و مرگ محمد و آل محمد قرار بده!»

۳. نگاه کنید به کتب عاشورا، وارثان عاشورا، تو می‌آیی، از همین نویسنده.